

בס"ד. שיחת * ש"פ קרח, מבה"ח תמוז, ה'תשי"ד.

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון שמחה. אח"כ צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ויקח קרח גו'.

* * *

ב. פרשתנו פותחת בהענין ד"ויקח קרח", שבו מסופר אודות מחלוקת קרח על כהונת אהרן; לאח"ז מסופר אודות מטה אהרן¹, שהוא הוראה על אמיתות כהונתו של אהרן; ולאח"ז מדובר ע"ד מתנות כהונה², שגם ענין זה שייך להנ"ל³.

ענינם של מתנות כהונה הוא — שמכל דבר שהי' לאדם, הוצרך ליתן לכהנים, הן מענינים של אור פנימי והן מענינים של אור מקיף: אור פנימי — כמו תרומה וביכורים, ואור מקיף — כמו ראשית הגז, שהו"ע השייך ללבושים.

הכתוב⁴ מבאר את הענין של מתנות כהונה — שמכל דבר יש ליתן את ראשיתו להקב"ה, שהרי הכהנים "הוי' הוא נחלתם"⁵, אינם מתעסקים בענינים גשמיים ו"הוי' נחלתם", ולכן הנתניה להם נחשבת כנתניה להקב"ה, והכהנים "משלחן גבוה קא זכרו"⁶.

ולכן — כמ"ש הרמב"ם⁷ — גם עתה ישנו ענין זה: כשאדם נותן לעני לאכול, עליו לתת לו "מן הטוב והמתוק שבשולחנו", "כיסה ערום (כמ"ש "כי תראה ערום וכסיתו") יכסה מן היפה שבכסותו", וכן "אם בנה בית תפלה, יהי' נאה מבית ישיבתו", כמ"שי "כל חלב להוי'".

— בכלל נחשב הרמב"ם לספר של נגלה, ואעפ"כ, במקומות רבים הכניס רמזים של פנימיות התורה¹⁰, וכמו כן כאן נקט הרמב"ם ג' הענינים דמזון, לבוש ובית¹¹ —

(5) ראה שם, כ. עקב יו"ד, ט. פ' שופטים יח, ב. רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל.

(6) ביצה כא, א. וש"נ.

(7) סוף הל' איסורי מזבח.

(8) ישע"י נח, ז.

(9) ויקרא ג, טז.

(10) ראה גם תו"מ ח"ט ע' 110. וש"נ.

(11) ראה בהנסמן במפתח ללקו"ת ערך

"מזון לבוש בית".

(* שיחה זו (מלבר ס"ו) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 326 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(1) יז, טז ואילך.

(2) יח, ח ואילך.

(3) ראה פרש"י עה"פ.

(4) שם, יבי"ג.

כלומר, שמכל הענינים שיש לאדם — ממזון, לבוש ובית — עליו ליתן את הראשון והטוב ביותר ("דאָס ערשטע און דאָס בעסטע") להכהן שבנפשו פנימה, כלומר לענינים של קדושה, שהרי "עני" (שצריכים ליתן לו מזון ולבוש) קאי על הנפש האלקית אצל בינוני¹².
ובנוגע לבית — כותב הרמב"ם בפירושו "בית תפלה", שזהו להקב"ה.

ככדי שפרטי ההנהגה יהיו באופן זה, צריכה להיות הכנה כללית — שזהו שמסיים הרמב"ם "הקדיש דבר כו' וכן הוא אומר כל חלב להוי", שצ"ל הכנה כללית שהעיקר הוא "להוי", ואז נעשים גם פרטי הנהגותיו בעניני מזון לבוש ובית באופן שהטוב ביותר נותן הוא להכהן שבנפשו פנימה.

וענין זה נוגע גם בגשמיות, כי מכיון שזהו ענין של מתנות כהונה, הרי בענין זה ישנה הוראה — המעשה¹³ באחד שנתן פחות מעשר ממה שהי' צריך ליתן, ולשנה הבאה הי' לו רק אותה כמות כפי שהי' צריך ליתן לכהן.

ג. וכן הוא גם בנוגע לזמנים: ישנם זמנים שבהם אין לאדם שייכות להוויות העולם, ובכלל הרי זה שנותיו הראשונות של האדם, וישנם זמנים שבהם עסוקים בהוויות העולם. וכן במשך השנה ישנם ימי החול שבהם טרודים, ושבתות ומועדים שבהם אין טרודים, ובפרט ראש השנה ועשרת ימי תשובה, שאז הוא "קירוב המאור אל הניצוץ"¹⁴.

יש לדעת ש"כל חלב להוי": יש לתת להקב"ה את הזמן הראשון והטוב ביותר. בכל יום גופא, הזמן הטוב והרגוע ביותר של האדם הוא מיד בקומו בבוקר, שאז ראשו רגוע — זמן זה יש לתת להקב"ה, כמ"ש¹⁵ "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה גו", ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁶: "ראשית עריסותיכם" — "דתומ"י בקום האדם מעריסתו, יתנו לה' תרומה", שעליו ליתן זמן זה להקב"ה.

ולכן כשדובר במדינה זו — אמריקא — אודות סדר הלימודים בישיבות, עמד הרבי¹⁷ בתוקף על כך שבשעות הבוקר ילמדו לימודי קודש

14 קונטרס העבודה ספ"ה. סה"מ קונטרסים ח"א יא, א.

15 שלח טו, כ.

16 סה"מ שם קכח, א. קסה, א.

17 ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו

ס"ע שעו ואילך, ובהנסמן בהערות שם.

12 היפך מהלל, שהוא גומל חסד עם העלובה" — תניא פכ"ט. ראה לקו"ת בחוקותי מט, א.

13 תוד"ה עשר תעשר — תענית ט, א.

תנחומא ראה יו"ד (באבער — ז). יל"ש ראה

רמז תתצב.

דוקא, ולימודי חול יהיו רק אחר חצות היום, כיון שבבוקר, כשהראש הוא לאחר מנוחה ("אויסגערוט"), זהו הזמן הטוב ביותר, וכפסק הרמב"ם: "כל חלב להוי", ורק במשך היום, אזי יכול לעסוק בהענין ד"וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה"¹⁸.

וענין זה נוגע לבעלי עסק: אף שעסקם הוא ב"עובדין דחול" — עליהם לדעת שהעיקר הוא תורה ותפלה, ואת הזמן הראשון והטוב ביותר ביום יש ליתן להקב"ה. לכל לראש צריכים להתפלל, אחרי התפלה צריכים ללמוד (כהדין שצריך לילך "מבית הכנסת לבית המדרש"¹⁹), ורק אח"כ לאכול פת שחרית (כפסק הצ"צ²⁰ שפת שחרית היא אחרי התפלה, וכיון שמבית הכנסת צריך לילך לבית המדרש¹⁹, נמצא שפת שחרית היא גם אחרי הלימוד), ורק אח"כ אפשר לעסוק בעניני הרשות.

יש לדעת שהעיקר הוא תורה ותפלה, ולא שבעיקר יהי שקוע בהעסק, וילמד "פרק א' שחרית ופרק א' ערבית"²¹ רק כדי לצאת ידי חובת השולחן-ערוך, לומר את התיבות ולא לשמוע מה שפיו מדבר, ולא להתבונן במה ששומע. את הזמן הטוב ביותר, את הכחות הטובים ביותר, את יגיעת הראש ואפילו את יגיעת הכפיים²² — יש ליתן לתורה ותפלה.

הן אמת שתרומה צריכה להיות "ראשית ששירי" ניכרין"²³, וכן הוא גם במעשר שצ"ל חלק עשירי, וכפי תקנת אושא "אל יבזו יותר מחומש"²⁴ — מלבד מ"ש אדמו"ר הזקן²⁵ שכאשר מדובר אודות הצלה, "לא גרעה רפואת הנפש כו' וכל²⁶ אשר לאיש יתן בעד נפשו", אבל אין זה ענין הצדקה — אבל אפילו כאשר כל היום מנוצל לעסק ומיעוטו לתורה ותפלה, הרי מיעוט זה הוא העיקר דכל היום, ולכן הרי זה צריך להיות ה"חלב".

וההכנה הכללית לזה צריכה להיות קבלת עול, שמיד בקומו משנתו יאמר "מודה אני" בקבלת עול, ותהי' אצלו ההנחה ("דער אַפלייג") ש"כל חלב להוי" כנ"ל, וענין זה נוגע גם בגשמיות, כנ"ל.

ד. קרח חלק על כהונת אהרן. טענתו של קרח היתה שאין צורך

(22) ראה תו"מ ח"ה ע' 69 ואילך. וש"נ.

(23) עירובין לו, ב. וש"נ.

(24) כתובות נ, רע"א. וש"נ.

(25) תניא אגה"ק ס"ו. וראה אגה"ת פ"ג.

(26) איוב ב, ד.

(18) פ' ראה טו, יח.

(19) ברכות ומו"ק בסופן. שו"ע אדה"ז

או"ח רסקני"ה.

(20) פס"ד לאו"ח ספ"ט.

(21) מנחות צט, ב. וראה הלי' ת"ת לאדה"ז

פ"ג ה"ד.

לתת "כל חלב" להכהן, כיון ש"כל העדה כולם קדושים ובתוכם הוי' ומדוע תתנשאור"²⁷.

יש טענה שאפילו בשעה שאין עוסקים בתורה הרי גם אז "אכל כי עשרה שכינתא שריא"²⁸, שענין זה הוא אפילו בשעה שאינם עוסקים בדברי תורה²⁹; ואפילו אם הוא אחד — הרי יש לו נפש אלקית, ואפילו לקל שבקלים יש נשמה, אלא שהיא בבחינת מקיף³⁰, ובמילא, בכל מקום שהולך, הולך הוא יחד עם הנשמה ועם הקב"ה, ואם כן — "מדוע תתנשאור"? ובפרט אם הוא בעל תורה — יכול הוא בודאי לעשות כרצונו, שהרי "תורה מגנא ומצלא", "עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה"³¹, וממילא יכול הוא לדבר כו', והתורה תגן עליו.

— איתא במאמר חסידות³², שטענת ופולגתת קרח נגד משה ואהרן היתה, שכיון שכולם הם נשמות דאצילות, אין צורך בהענין ד"תתנשאור". בדורות שלאח"ז, שבהם נשמות דאצילות היו רק יחידי סגולה — יש צורך במשה רבינו; אבל דור המדבר, שהי' "דור דעה"³³, ואצל שבעים הזקנים הי' הענין ד"ואצלת מן הרוח"³⁴, ועל ידם נמשך ענין זה בכל ששים רבוא בני"ע עם הנשמות פרטיות³⁵, הרי מכיון שאוחזים במדריגת האצילות — טענו הם — "מדוע תתנשאור", לשם מה זקוקים למדריגה נעלית יותר?

על דרך זה ישנה גם עתה טענת קרח זו (שהרי כל הענינים שהיו בשעת יציאת מצרים ישנם גם לאח"ז), שטוען: מכיון שהוא בעל תורה, הרי די בכך, ואין צורך ביותר מזה —

על כך אומרים³⁶, שאין מספיק ב"טלית שכולה תכלת", אלא צ"ל ציצית דוקא, שענינה יראה וביטול³⁷. וכן "בית שמלא ספרים", שהוא מלא תורה, חייב במזוזה, שבמזוזה ישנן ב' הפרשיות "שמע" ו"והי' אם שמוע", שבפרשת "שמע" נאמר³⁸ "ואהבת", ופרשת "והי' אם שמוע" ענינה יראה.

33 פסיקתא פרשת פרה פי"ד, ט. במדב"ר

פי"ט, ג. וש"נ. וראה לקו"ת שלח לו, ב.

34 בהעלותך יא, יז.

35 ראה תניא פל"ז (מח, א).

36 ירושלמי סנהדרין פי" ה"א. במדב"ר

פי"ח, ג. תנחומא פרשתנו ב.

37 כמבואר בהמאמר (מהנחה בלתי

מוגה).

38 ואתחנן ו, ה.

27 פרשתנו טז, ג.

28 סנהדרין לט, א.

29 ראה תניא אגה"ק סכ"ג. ירושלמי

עירובין פ"א ה"י בקרבן העדה ד"ה וכמה.

תוספות נדרים ח, א. ואכ"מ.

30 תניא ספי"א.

31 סוטה כא, א. עיי"ש.

32 ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע תרצו ואילך.

וזהו ענין המזווה: כשם שהמזווה שומרת על הבית וכל אשר בתוכו, כמו כן ב"בית שמלא ספרים", שיש בו תורה — אם אין בו אהבה ויראה אזי חסר בענין התורה, כיון ש"אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא"³⁹. וזהו "בית שמלא ספרים חייב במזווה", היינו, שהאהבה ויראה שומרים על התורה, שתהי' כראוי, "שיראתו קודמת לחכמתו" — רק אז "חכמתו מתקיימת"⁴⁰. ו"כל האומר אין לו אלא תורה כו"⁴¹.

ה. עונשו של קרח הי' "וירדו חיים שאולה"⁴². ואיתא על זה⁴³, שהחידוש בזה הי' הציורף ד"ש"אול" עם "חיים". נמצאים ב"ש"אול תחתית", שקועים ברע ובעומק רע, וחושבים שחיים; טוענים ש"כולם קדושים", מכיון שיש לו נשמה, ולכן בכל מקום שנמצא הרי הוא עם הקב"ה ("ובתוכם הי'").

טענתו של קרח ש"כולם קדושים" היא אכן אמת. בכל מצב שהוא יש בו נשמה, ויש בו תורה. אבל אעפ"כ הרי הוא שקוע ב"ש"אול" — שכן, מה היא פעולת התורה, בשעה שהתורה נמצאת במקום אחד, והוא נמצא במקום אחר?

יתירה מזו: כמ"ש אדמו"ר הזקן⁴⁴ שכאשר לומדים תורה שלא כראוי, אזי נמצאת התורה בגלות בקליפות, שזהו מ"ש בתניא⁴⁵ "כמשל האוחז בראשו של מלך . . . וטומן פניו" במקום שהוא "מלא צואה". וזהו פירוש נוסף בהתיבות "חיים שאולה" — שלוקח עמו את התורה, שהיא חיים, לשאול תחתית.

והעצה לזה היא "מתנות כהונה" — לתת את זמנו הטוב ביותר, ואת כחותיו הטובים ביותר, לתורה ותפלה. הן מ"מזון", הן מ"לבוש" והן מ"בית" — יתן את ה"ראשית", הטוב ביותר, להקב"ה. והכנה כללית לזה — שמיד בקומו משנתו יאמר "מודה אני" בקבלת עול.

וע"י הענין דמתנות כהונה — ישנו הענין דברכת כהנים, "יברכך גוי' וישמרך"⁴⁶, "בבנים" ו"בממון"⁴⁷ וכו', ובאופן ד"פרח מטה אהרן"⁴⁸,

(43) ראה "היום יום" כו סיון. סה"ש תש"ג ע' 43.

(44) הל' ת"ת פ"ד סה"ג. תניא ספ"ט.

(45) ספכ"ד.

(46) נשא ו, כד.

(47) במדב"ר פ"א, ה. הובא בלקו"ת

פרשתנו נה, ד.

(48) פרשתנו יז, כג.

(39) תקו"ז ת"י (כה, ב), הובא בתניא פל"ט"מ. וראה פסחים נ, ב (ובנצו"ז לתקו"ז שם). וראה גם מכתב כ"ח תשרי שנה זו (אג"ק ח"ח ע' ח) בהערה.

(40) אבות פ"ג מ"ט (פרק דשבת זה).

(41) יבמות קט, ב.

(42) פרשתנו טז, ל"ג.

היינו, ש"עד מהרה ירוץ דברו"⁴⁹ — ההמשכה אינה נפסקת אלא יורדת למטה⁵⁰; "שקדים" — שוקד על הטוב⁵¹, בכל הדברים הטובים, בכל המצטרך לו בגשמיות וברוחניות.

* * *

ו. שבת זו היא שבת מברכים חודש תמוז, חודש הגאולה דנשיא ישראל⁵².

כאשר מוציאים אדם משבי, מבור עמוק, הרי הסדר הוא שבתחילה מוציאים את הראש, אח"כ את הגוף (האמצע), ואח"כ את הרגליים. ונמצא, שכאשר ישנה הגאולה דהראש (ובענינו: הגאולה דנשיא הדור), הרי זו הודעה שבקרוב ממש ("באלד באלד") תהי' גם הגאולה דהאמצע, וכן של הרגליים והעקביים.

ויתרה מזה: כיון שהראש קשור עם כל הגוף, הרי כל זמן שעדיין לא הוציאו את כל הגוף מהשבי — הרי גם עבור הראש אין זו גאולה שלימה. וכאשר ישנה גאולת הראש, הרי זו הודעה שבקרוב ממש (כיון שיכול להימשך זמן קצר בלבד) באה גם הגאולה של הרגליים.

והתחלת ההמשכה על ענין זה היא בשבת מברכים — כפי שאנו מתברכים בברכת החודש: "יחדשהו כו", היינו, שכל הענינים שצריכים להימשך בחודש זה יומשכו באופן המתאים, בכל פרטי הלשונות שאומרים בברכה זו,

ומסיימים "ונאמר אמן" — ש"אמן" הוא לשון התאמתות⁵³, ובגימטריא "הוי' אדני"⁵⁴, דהיינו שכל זה יתאמת בכל המדריגות, בשם הוי' ושם אדני, שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, והיינו, שהגאולה תומשך בכל המדריגות, גם בכחי' עקביים.

* * *

ז. נעשה מנהג "לקחת" איזה ענין לחזור בבתי-כנסת ("מיטנעמען עפעס אין די שולן").

הנקודה דפרשה זו היא הענין ד"ויקח קרח", שחלק על כהונת אהרן וטען ש"כולם קדושים". יש טוענים ש"כולם קדושים", כל אחד

סיון; א' תמוז; ו' תמוז שנה זו (אג"ק ח"ט

49) תהלים קמו, טו.

ע' קמ; ע' קמו; ע' קעא).

50) ראה לקו"ת שם.

53) ראה שבועות לו, א ובפרש"י.

51) ראה לקו"ת שם, ב. נו, ב.

54) ראה תר"מ סה"מ תשרי ע' קמח. וש"נ.

52) בהבא לקמן — ראה מכתב כ"ט

יכול לפסוק כרצונו, כל אחד הוא "פוסק" — מה מותר ומה אסור. ולכן, צריכים לדעת, שזו היתה שיטת קרח, וכתוצאה מזה נעשית מחלוקת גם ביניהם עצמם — "מחלוקת כו' שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו"⁵⁵. צריך להיות ביטול לבעלי תורה, לאלו שיכולים לפסוק על-פי תורה, שהפסק שלהם פועל גם על המציאות, כידוע שהתורה היא "בעל-הבית" על המציאות⁵⁶.

עוד יש "לקחת" מפרשה זו את הענין המדובר אודות מתנות כהונה, כפי שמבאר הרמב"ם⁵⁷: "כל חלב להוי", שכאשר נותנים לעני — שבזה נותן הוא להקב"ה, כמ"ש⁵⁷ "מלוה ה' חונן דל" — צריך ליתן מהמובחר, וכן הוא בבית-תפלה.

כלומר: את הטוב שבזמנו, את הטוב שבכחותיו, את הטוב שבכל מה שיש לאדם, שהדבר הטוב והיקר ביותר לאדם הוא ילדיו — עליו לתת את ילדיו להקב"ה, ואת הזמן הטוב ביותר של ילדיו, שהם שנותיהם הראשונות.

ואז זוכים לברכת כהנים: "יברכך" — בבנים ובממון, "וישמרך" — שהממון ינוצל לענינים בריאים ושמחים. וכמדובר פעם⁵⁸, שבכך שיש לאדם ממון בלבד, עדיין אינו מובטח ("מ'איז נאך ניט באוואָרנט"), כי בשעה שהכסף מתבזבז על רופאים, הרי מוטב להיות בריא ושלא ישתכר את הדולרים שיצטרך לשלם לרופאים. וזהו "וישמרך" — שהממון ינוצל לענינים בריאים ושמחים.

ומסיים: "וישם לך שלום"⁵⁹ — "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום"⁶⁰, שגם כאשר הענין ד"בכל אשר תעשה", הכלי לברכה, הוא כלי מועט — ישנו ענין השלום שהוא "מחזיק ברכה".

ואח"כ — מתחיל הענין ד"ואני אברכם"⁶¹, שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר⁶². כאשר נותנים להקב"ה מתנות כהונה, כדברי הגמרא²⁸ "אלקיכם כהן הוא" — אזי "ואני אברכם", שהוא מרובה על העיקר.

58) ראה תו"מ ח"ד ע' 74. ח"י ע' 140.

59) נשא ו, כו.

60) עוקצין פ"ג מ"ב.

61) שם, כז.

62) ב"ר פס"א, ד. תנחומא (באבער) ס"פ

חיי שרה. וראה קונטרס "חנוך לנער" קרוב לסופו (ס"ע 48).

55) אבות פ"ה מ"ז. וראה ספר החיים (לאחיו של המהר"ל) חלק גאולה וישועה פ"ג. וראה גם קונטרס "שלום יהי" (נ.י. תשמ"ט) ס"ה (ע' לו ואילך). וש"נ.

56) ראה ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. הובא בש"ך (ושו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סק"ג (סקב"ג).

57) משלי יט, יז.

ב"ואני אברכם" ישנם שני פירושים⁶³: א) לכהנים. ב) לישראל. ועל-פי הנ"ל: "אברכם" לכהנים — שבנפשו, דהיינו ברכה ברוחניות, שתהי' לו חיות ועריבות ("געשמאַק") בלימוד התורה וקיום המצוות, וברכה לישראל — שהו"ע "בכל דרכיך"⁶⁴, ובגשמיות בכל המצטרך.

63) חולין מט, סע"א. הובא בפרש"י
 64) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות
 ספ"ג.